

SUOMEN BETONIHDISTYS

**BETONILATTIARAKENTEIDEN
KOSTEUDENHALLINTA
JA PÄÄLLYSTÄMINEN 2024**

by

76

**Uusia julkaisuja
Betoni lattiapäivä
29.05.2024**

**Samu Niemi, AFRY Finland Oy
Tarja Merikallio, Vison Oy**

Matka

Beton

vison

vison

TERVEET
TILAT 2028

Muovimatolla päällystetyt betonilattiat

Vauriot, korjaustarpeen
arviointi ja korjaaminen

S
by 7

- Terveet tilat 2028 –toimenpideohjelmassa 4.10.2022 julkaistu ohjeistus
- pdf ladattavissa Terveet tilat 2028 ohjelman sivuilta <https://tilatjaterveys.fi/-/opas-muovimatolla-paallystettyjen-betonilattioiden-tarkasteluun-on-julkaistu>

SUOMEN BETONIIHDISTYS

BETONILATTIARAKENTEIDEN
KOSTEUDENHALLINTA
JA PÄÄLLYSTÄMINEN 2024

by 76

Lähtökohta

95 sivua

Tutkimukset & kokemukset
2007-2024

183 sivua

Sisällys

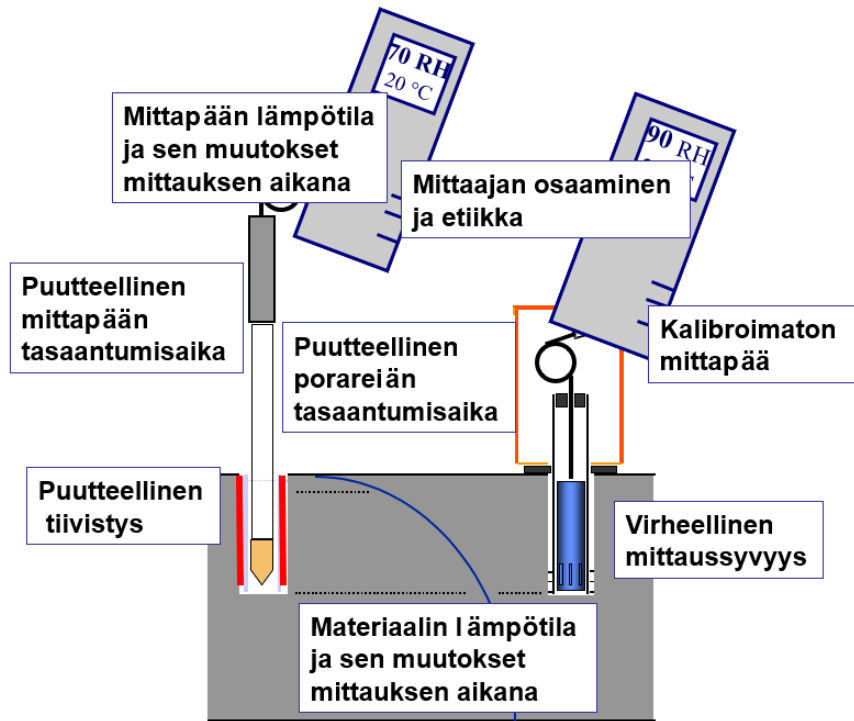
Esipuhe	5
1 JOHDANTO	9
2 BETONILATTIARAKENTEEN KOSTEUS	10
2.1 Vesijä ja kosteus betonissa	10
2.2 Betonilattiarakenteen kuivuminen ja kuivumisnopeuteen vaikuttavat tekijät	16
2.2.1 Betonin ominaisuudet	19
2.2.2 Lämpötila	21
2.2.3 Ympäristön suhteellinen kosteus	22
2.2.4 Rakennusratkaisu	23
2.2.5 Betonirakenteen kastuminen	24
3 BETONILATTIARAKENTEEN KUIVATTAMISEN TAVOITTEET RAKENNUSAIKANA	28
3.1 Kriittinen suhteellinen kosteus ja kosteusraja-arvot	28
3.2 Yleisohje betonilattiarakenteen riittävän kuivumisen määrittämiseksi	29
4 BETONILATTIARAKENTEIDEN KOSTEUDENHALLINTATOIMENPITEET	31
4.1 Rakennushankkeen kosteudenhallintaprosessi	31
4.2 Kosteusriskien arviointi	33
4.3 Kuivumisajan optimointi ja arviointi	34
4.3.1 Kuivumisajan arviointi by 2020 -ohjelmalla	36
4.3.2 Case-esimerkkejä by 2020 Betonin kuivumisaika-arvio-ohjelman käytöstä	37
4.4 Työmaaolosuhteiden hallinta	39
4.4.1 Kastumisen estäminen	39
4.5 Betonilattiarakenteiden työmaan aikainen kuivattaminen	41
4.6 Kosteusmittaus suunnitelma	45
4.7 Kosteudenhallinnan organisointi, seuranta ja valvonta	46
5 YLEISIMPIEN BETONILATTIARAKENTEIDEN KOSTEUDENHALLINTA	47
5.1 Maanvaraiset betonilattiat	47
5.2 Tuulettuvat betonialapohjat	51
5.3 Paikalla valetut välipohjat	53
5.4 Ontelolaattarakenteiset ala- ja välipohjat	54
5.5 Liittorakenteet	59
5.5.1 Betoni-teräsluottolaatat	59
5.5.2 Betoni-teräsluottopalkit	61
5.5.3 Kuorilaattavälipohjat	63
5.6 Kerrokselliset lattiarakenteet	64
5.7 Massiiviset betonilattiarakenteet	66

6 BETONILATTIARAKENTEIDEN KOSTEUDENHALLINTAAN LIITTYVÄT KOSTEUSMITTAUKSET	68
6.1 Betonilattiarakenteiden kosteusmittausmenetelmät	68
6.1.1 Betonin suhteellisen kosteuden mittaus porareikämenetelmällä	72
6.1.2 Betonin suhteellisen kosteuden mittaus näytepalamenetelmällä	74
6.1.3 Jaksoittain luettava ja jatkuvatoiminen seuranta	75
6.2 Betonilattiarakenteiden päällystettävyyden mittaaminen	76
6.2.1 Päällystettävyyden arvioinnissa käytettävät kosteusmittausvälytykset	78
6.3 Kosteusmittaukseen liittyvät epävarmuustekijät	80
6.4 Kosteusmittausten dokumentointi	82
7 BETONILATTIARAKENTEEN VALMISTELU PÄÄLLYSTETTÄVÄKSI TAI PINNOITETTAVAKSI	83
7.1 Päällystettävän betonilattian laatutekijät	83
7.2 Lattiabetonin valinta	84
7.2.1 Vähähiiliset betonit	86
7.2.2 Maakosteet	88
7.3 Betonointi	89
7.3.1 Valuolosuhteiden hallinta	90
7.3.2 Jälkihoito	92
7.4 Betonilattian pinnan esikäsitteleminen	93
7.5 Betonin kuivumiskustannusten huomioiminen	95
8 TASAUTTAMISEN VAIKUTUS BETONILATTIARAKENTEEN KOSTEUTEEN JA PÄÄLLYSTÄMISEEN	98
8.1 Lattiatasoiteet	98
8.2 Tasoitteiden pH	99
8.3 Tasoitteiden kuivuminen ja kosteudensietokyky	101
9 BETONILATTIARAKENTEIDEN PÄÄLLYSTÄMINEN JA PINNOITTAMINEN	104
9.1 Pintarakennearjojen vaikutus betonilattiarakenteen kosteustekniseen toimivuuteen	104
9.2 Yleisempien lattiapäällysteiden kosteustekniset ominaisuudet	106
9.2.1 Alustaan liimattavat muovimatot	110
9.2.2 Linoleumimatot ja -laatat	113
9.2.3 Tekstiilimatot ja -laatat	115
9.2.4 Parketit	116
9.2.5 Laminaatit	124
9.2.6 Vinyyliinimatot	125
9.2.7 Kvartsi- ja kumi- ja PVC-matot	126
9.2.8 Korkki-, kumi- ja PVC- ja pehmitinvapaat päällysteet	127
9.3 Päällysteen kiinnitysliimat	128
9.3.1 Liiman kosteuden vaikutus betonilattiarakenteeseen	129
9.4 Keraamiset laatat kuivissa tiloissa ja märkätiloissa	131

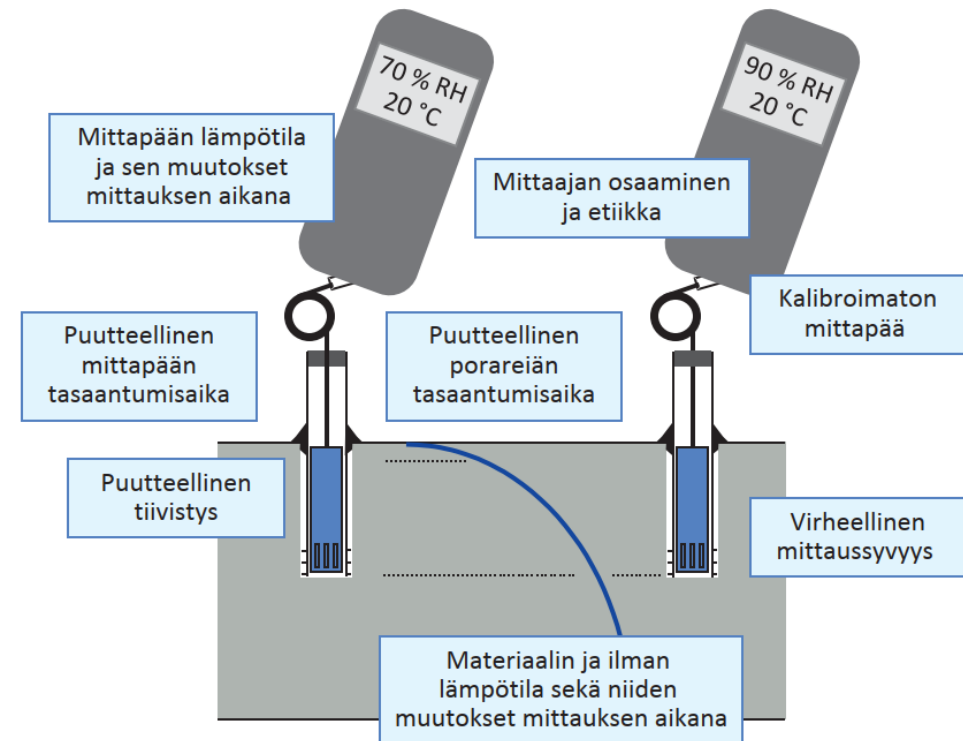
9.5 Lattiapinnoitteet	136
9.5.1 Lattiapinnoitteiden toimintaperiaatteet ja käyttötarkoitukset	136
9.5.2 Tasoitteiden käyttö pinnoitteiden alla	137
9.5.3 Pinnoitetyypit	138
9.5.4 Olosuhteet pinnoitustyön aikana	141
9.5.5 Haitta-aineiden kapselointi pinnoitteilla	143
9.6 Lämpötilan vaikutus päällystetyssä betonilattiarakenteessa	144
10 BETONILATTIARAKENTEIDEN KOSTEUSVAURIOIT	148
10.1 Kosteuden aiheuttamat muodonmuutokset	148
10.2 Mikrobit	152
10.3 Päällystämateriaalien emissiot	154
10.4 Päällysteiden ja pinnoitteiden irtoaminen	160
11 BETONILATTIAN KORJAUSTARPEEN ARVIOINTI	162
12 LATTIAPÄÄLLYSTEIDEN ELINKAARI JA KIERTOTALOUS	168
12.1 Käyttöikä	168
12.2 Kiertotalous ja ilmastovaikutukset	169
12.3 Elinkaarikustannukset	171
LÄHTEET	174
KÄSITTEET JA LYHENTEET	178

Merkittävimmät nostot

Uusi tyyli

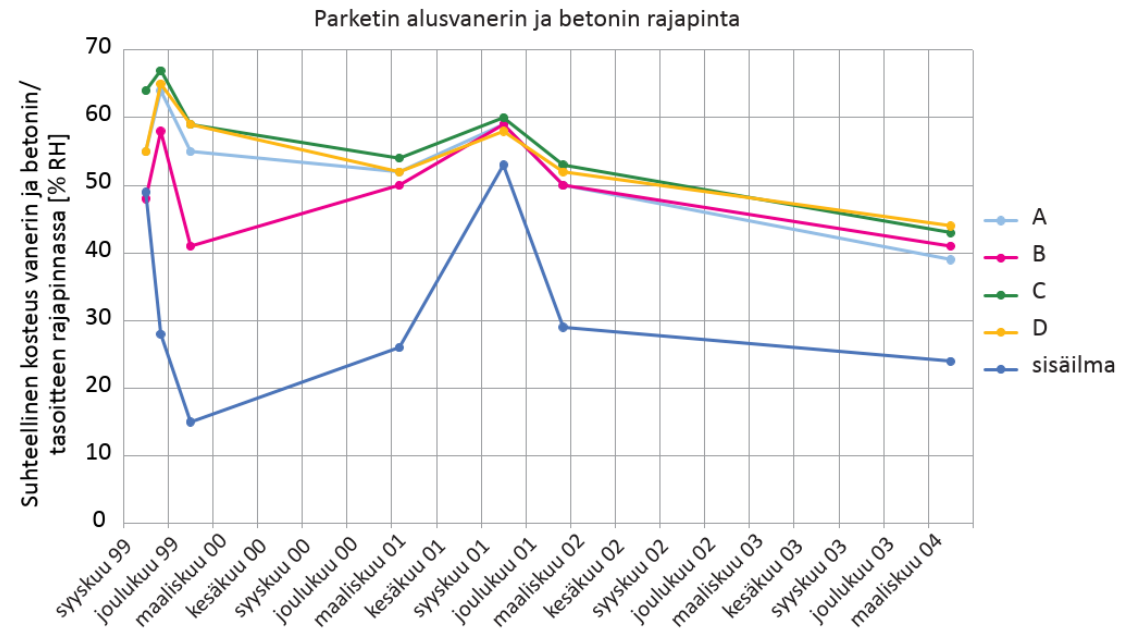
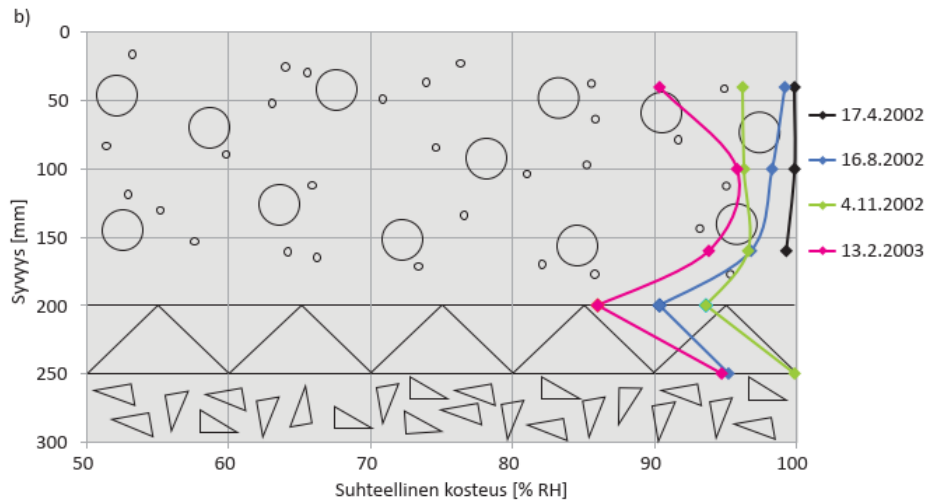
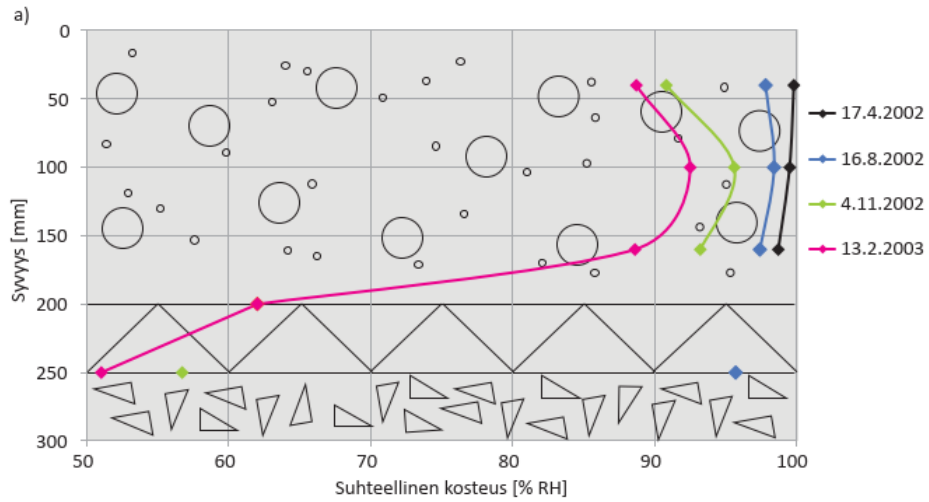

2007

2024

Myös käytännön esimerkkejä

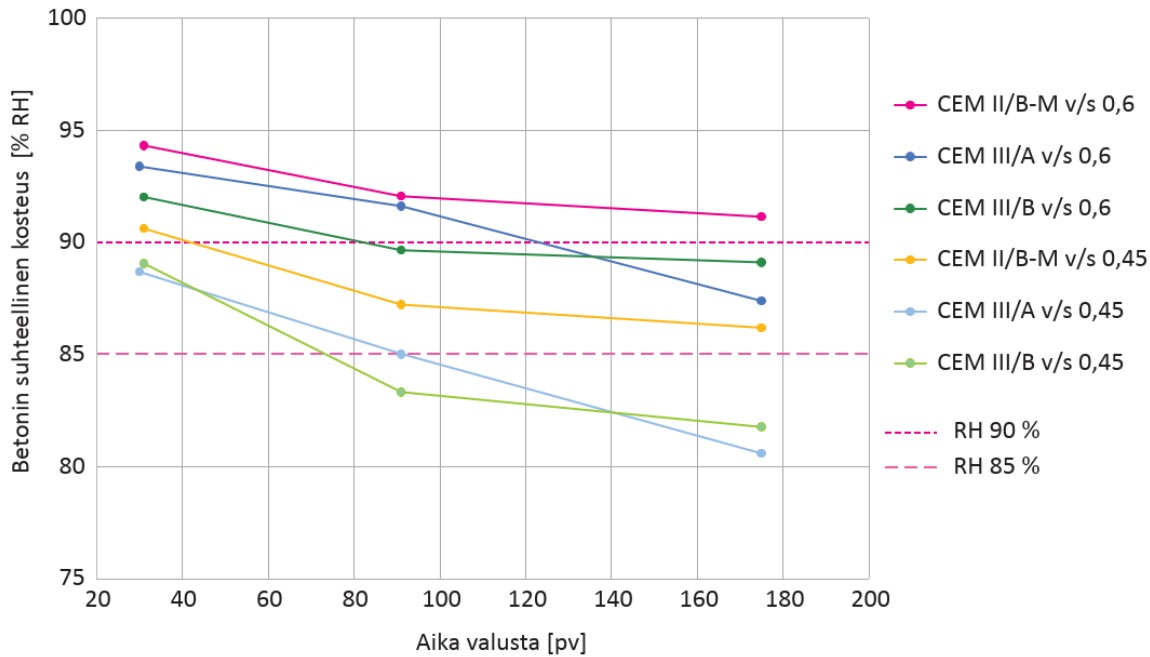

Ja valokuvia

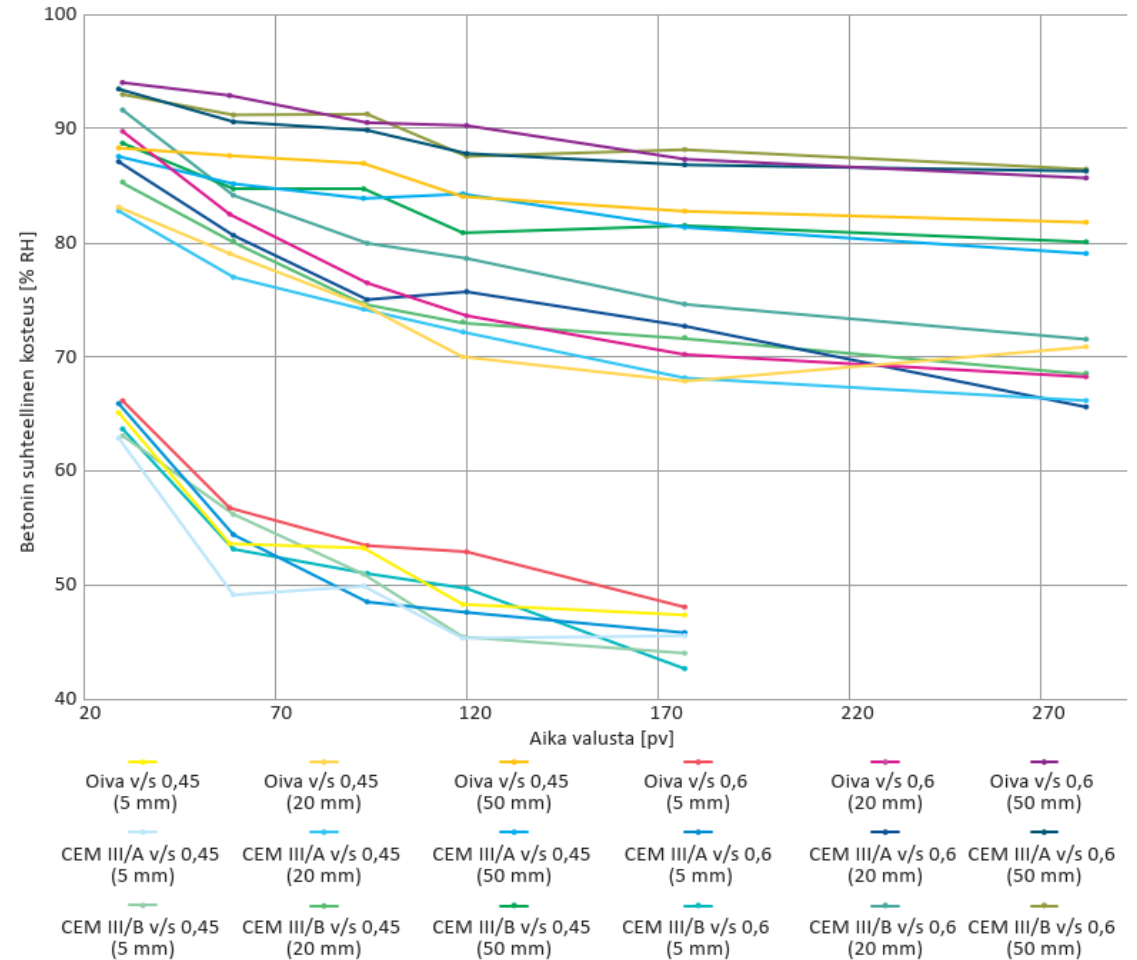

Eri betonien kuivumisnopeuksia

Kemiallisesti

Haihtumalla

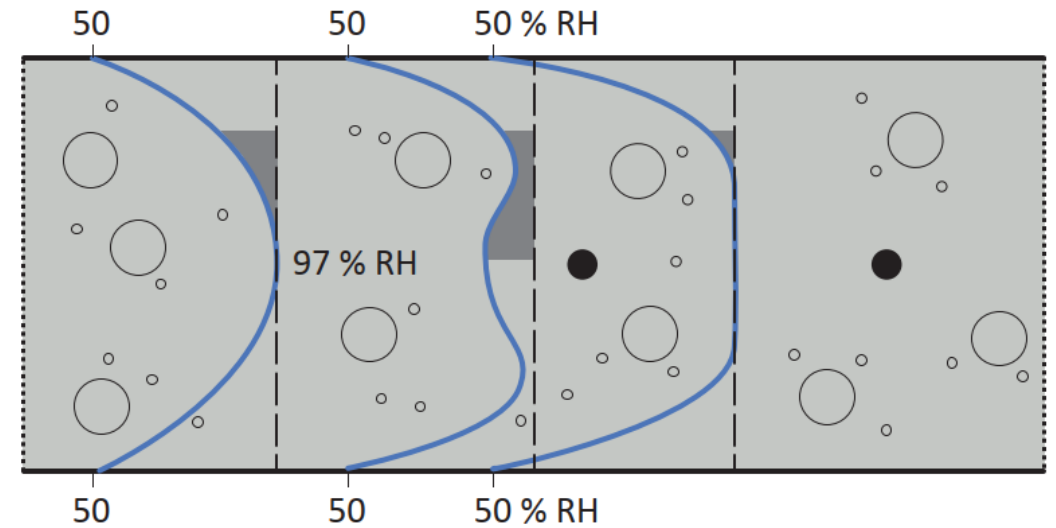
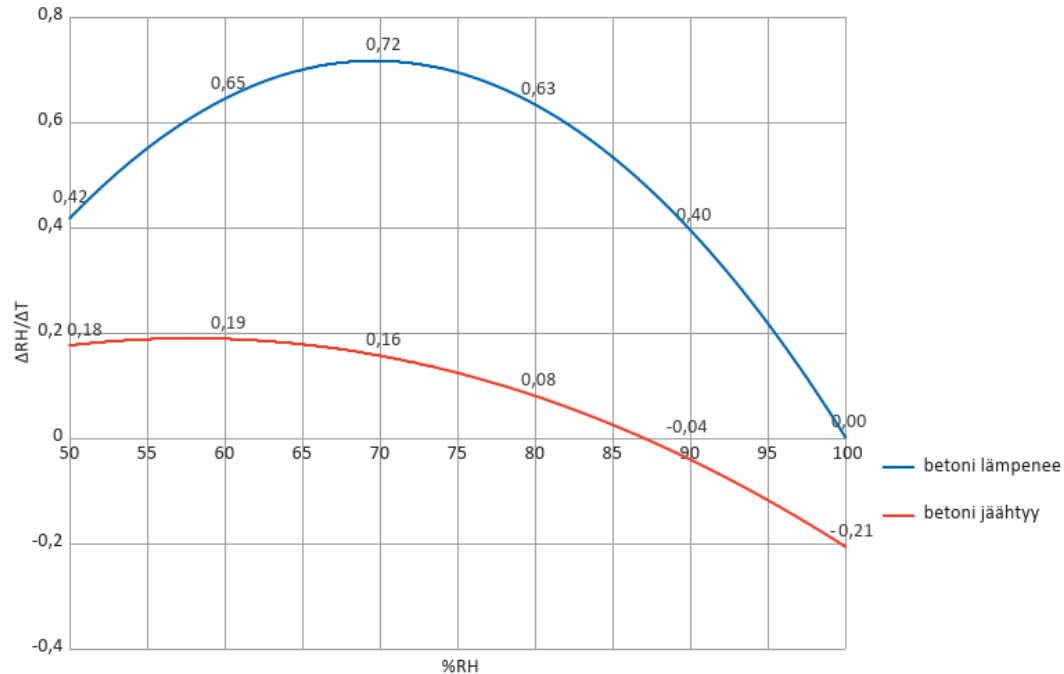

Lämpötila ja lattialämmitys

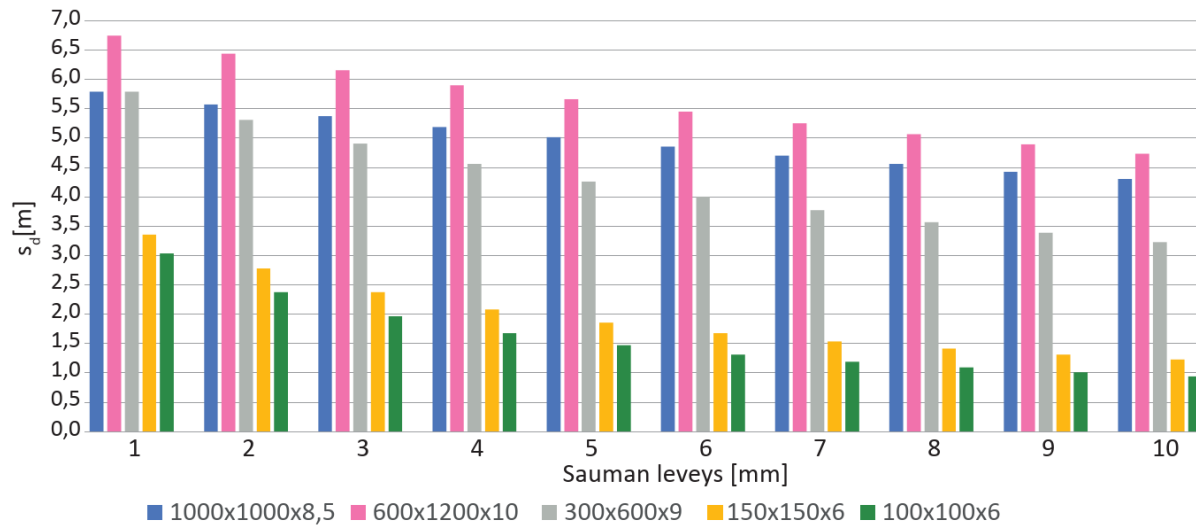
$$\Delta RH = (-0,0008 \times RH^2 + 0,1079 \times RH - 3,0414) \times \Delta T \quad \text{kun betoni lämpenee ja}$$
$$\Delta RH = (-0,0002 \times RH^2 + 0,0257 \times RH - 0,5514) \times \Delta T \quad \text{kun betoni jäähtyy.}$$

Kaavoissa ΔRH (% RH/°C) on betonin suhteellisen kosteuden korjaustermi verrattuna porareikämittausmenetelmän standardilämpötilaan +20 °C, RH on betonin mitattu suhteellinen kosteus (% RH) ja ΔT on lämpötilaero (°C) verrattuna +20 °C:seen.

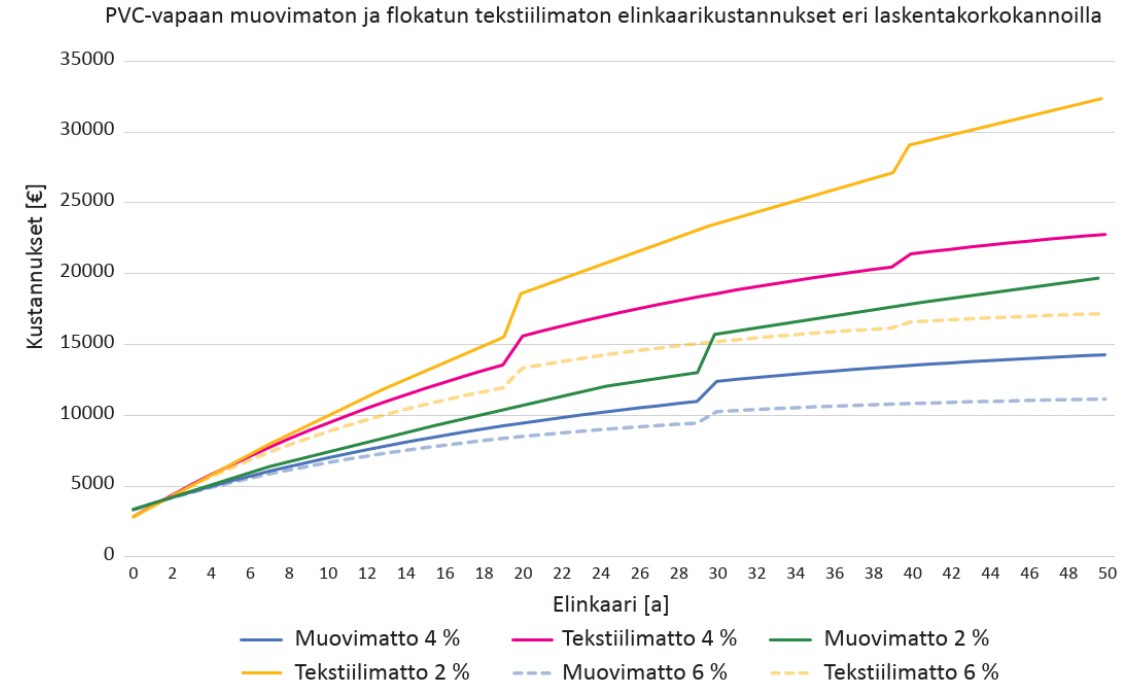

Virtanen L., 2022. Lämpötilan vaikutus betonin suhteelliseen kosteuteen. Opinnäytetyö. Rakennusterveysasiantuntijakoulutus. Rateko.

Lisää otteita opinnäytetöistä

Jokinen J., 2021. Maanvastaisen betonilattian pinnoitteiden ominaisuudet. Opinnäytetyö TAMK.

Vänskä S., 2019. Lattiapäällysteiden elinkaari-kustannukset. Diplomityö Tampereen yliopisto.

Loppunostot

- Synkronoitu Pinnoitusohjeen by77/BLY 20 kanssa
- Soveltamisohjeita joka lähtöön, vrt. SisäRYL päivittymässä myös
- Mukana erikoistapauksia kuten haitta-aineiden hallintaa
- By2020 kuivumisenarviointiohjelma mukana
- Pinnoittaminen ja päällystäminen eivät ole täysin eri maata
- Kosteudenhallinta kuuluu kaikille

- Ja homma jatkuu By:n osin EU-rahoittamalla VHTBL-hankkeella

Ohjausryhmä & tekijät

Jani Kemppainen,
Talonrakennusteollisuus ry, pj

Ari Mantila, Betoniteollisuus ry

Tomi Tehomaa, Lattian- ja
seinänpäällysteliitto ry

Jarno Kontio, Betonilattiayhdistys ry

Timo Lahti ja Katja Outinen,
ympäristöministeriö

Mirva Vuori, Suomen Betoniyhdistys ry

Pääkirjoittajat:

Sami Niemi ja Tarja Merikallio

Kirjoitustyöhön osallistuneet: *Pauli Sekki, Aaro Happonen, Laura Virtanen, Aarno Glad, Arto Toorikka, Katariina Laine, Eero Salo, Virpi Sandström*

Oikoluku: *Virve Riikonen*

